

Reakce MVNO na konzultaci s ČTÚ

Návrh výzvy k podání nabídky pro udělení práv k využívání
radiových kmitočtů pro účely poskytování elektronických
komunikačních sítí v kmitočtových pásmech 700 MHz a 3400–
3600 MHz

26. července 2019

Tento příspěvek je prezentován v anglickém jazyce. Je-li nutné prezentovat příspěvek v českém jazyce pro účely posouzení ČTÚ, dodáme v nejbližší době český překlad. Dejte nám prosím vědět, zda překlad potřebujete.

Obsah

I. O sdružení MVNO Europe.....	3
II. Úvod a hlavní komentáře	3
III. Konkrétní komentáře.....	4
IV. Postoj k testu tří kritérií a nařízení o významné tržní síle	8
V. Kontaktní údaje MVNO Europe.....	10

I. O sdružení MVNO Europe

1. MVNO Europe reprezentuje různé druhy mobilních virtuálních operátorů s různými obchodními modely, kteří oslovují maloobchodní spotřebitele, uživatele z řad podniků, veřejného sektoru, segment komunikace (M2M) a internetu věcí (IoT) apod. <http://www.mvnoeurope.eu/members>
2. Naši členové poskytují výhradně mobilní nabídky, konvergentní nabídky pevných a mobilních služeb a nabídky s obsahem audiovizuálních médií, finanční služby, komunikace mezi stroji (M2M) včetně propojených automobilů, integrovaných datových SIM karet pro tablety, přenosné počítače a jiná zařízení atd. Naši členové také aktivně působí na velkoobchodních trzích jako MVNE (virtuální operátor zpřístupňující mobilní síť) / MVNA (virtuální mobilní agregátor služeb). MVNO Europe nereprezentuje značkové prodejce
3. Virtuální mobilní operátoři aktuálně představují v celé Evropské unii přibližně 10 % SIM karet.
4. Virtuální mobilní operátoři významně přispívají ke konkurenčnímu prostředí a přinášejí nesporné výhody pro koncové uživatele v obchodních vztazích mezi obchodními společnostmi a koncovými zákazníky (B2C) i obchodních vztazích mezi obchodními společnostmi (B2B). Virtuální mobilní operátoři se také prostřednictvím plateb velkoobchodních poplatků podílejí na financování mobilních sítí, které zajišťují tržby pro operátory mobilních sítí. Současně díky tomu není zapotřebí nákladné duplikace síťových prostředků.

II. Úvod a hlavní komentáře

5. Sdružení MVNO Europe velmi uvítalo skutečnost, že ČTÚ navrhuje do licencí rádiového spektra u držitelů licencí v kmitočtu 700 MHz zahrnout povinnost velkoobchodního přístupu (Článek 8.2 hlavní návrhu části zadávací dokumentace, Příloha 2A – Článek 2 pro zavedené operátory, Příloha 2B – Článek 1 pro operátory nově vstupující na trh).
6. To v České republice považujeme za nutné, zejména s ohledem na skutečnost, že podíl na trhu, který zaujímají nezávislí operátoři mobilních virtuálních sítí (tj. mobilní virtuální operátoři, jejichž akcie nekontrolují – ať už zcela nebo zčásti) tři hlavní operátoři mobilních sítí), zůstává dosud jen marginální.
7. Proto ČTÚ naléhavě žádáme, aby v konečném znění zadávací dokumentace ponechala povinnost velkoobchodního přístupu. Uložení takové povinnosti je jednoznačně v souladu s pravomocemi svěřenými národním regulačním úřadům / kompetentním úřadům ve smyslu

stávajícího právního rámce EU, a to konkrétně Článku 5.2(a) Programu politiky rádiového spektra¹ a Článku 52 Evropského kodexu pro elektronické komunikace².

III. Konkrétní komentáře

8. Sdružení MVNO Europe konkrétně vítá, že Přílohy 2A a 2B návrhu zadávací dokumentace s sebou nesou uzavření smluvního závazku ze strany vítězných uchazečů, který řeší nezbytné náležitosti efektivního velkoobchodního přístupu, jako např.:
 - a) Rozsah, kvalita a zeměpisné pokrytí velkoobchodního přístupu nesmí být horší než rozsah, kvalita a zeměpisné pokrytí poskytované vítěznými uchazeči jejich vlastním zákazníkům.
 - b) Velkoobchodní přístup musí být udělován bez ohledu na rozsah vlastní infrastruktury a systémů (OSS/BSS) žadatelů, přičemž jsou uznávány koncepty jako např. „Full MVNO“ (úplný mobilní virtuální operátor) a „MVNE“ (virtuální operátor zpřístupňující mobilní síť), tj. příjemce přístupu má možnost využít přístup pouze do rádiových sítí vítězných uchazečů, přičemž je také uznána skutečnost, že je nutné zahájit v dobré víře jednání o dalších modelech velkoobchodního přístupu (např. lehčí modely MVNO a modely přeprodeje značek).
 - c) Skutečnost, že příjemci velkoobchodního přístupu mají výslovně právo poskytovat maloobchodní služby a vlastní velkoobchodní služby třetím stranám.
 - d) Ustanovení, které brání stlačování marží u hlasových služeb/SMS/dat pod dohledem ČTÚ.
 - e) Ustanovení, které vyžaduje zveřejnění referenční nabídky přístupu pro „Full MVNO/E“ pod dohledem ČTÚ.
 - f) Mechanismus řešení sporů, kde ČTÚ vystupuje jako rozhodce.
 - g) Postihy v případě, že MNO poruší povinnosti v souvislosti s velkoobchodním přístupem.
9. Máme určité obavy a u formulace povinností uložených vítězným uchazečům, co se týče velkoobchodního přístupu, vnímáme určitý prostor pro zlepšení, a to zejména následující:
 - a) Povinnost velkoobchodního přístupu se neobjevuje v rozšíření na rádiové spektrum 3400–3600 MHz, které se v rámci tohoto nabídkového řízení nabízí. Domníváme se, že ČTÚ by měl pro uchazeče alespoň zahrnout příležitost dobrovolného závazku obnovit a rozšířit

¹ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:081:0007:0017:EN:PDF>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2018:321:FULL&from=EN>

velkoobchodní přístup napříč VEŠKERÝMI rádiovými spektry, kterými disponuje (včetně spekter z minulosti a těch, která jsou součástí tohoto nabídkového řízení), přičemž by mohla být těm, kteří takový závazek přijmou, a to včetně rozšíření velkoobchodního přístupu k síťové kapacitě v pásmu 3400–3600 MHz, udělena určitá odměna.

- b) Povinnost velkoobchodního přístupu se zdá být orámována ve smyslu umožnění poskytování „vysokorychlostního přístupu na internet (účel). To považujeme za vysoce problematické, neboť to odkazuje na konkrétní službu (služba přístupu na internet). Sdružení MVNO Europe se skutečně domnívá, že toto je třeba změnit a nastavit obecněji, a to přinejmenším s odkazem na „mobilní data“, aby mohly subjekty MVNO/MVNE využívat velkoobchodní přístup pro další účely a skutečně je používat pro libovolné účely, pro které je používat chtějí. Je obzvláště důležité umožnit subjektům MVNO/MVNE poskytovat 5G síťové služby neinternetové povahy v rámci obsluhování určitých odvětví a segmentů veřejného sektoru (často označované jako „podsítě“ a „vertikály“, např. továrny a obchodní kampusy („Industry 4.0“), připojené mobility, připojených zařízení různých druhů, chytrého měření, chytrých měst, zdravotní péče apod., které vyžadují vyhrazené a na míru šité služby (často označované jako „specializované služby“)). Navíc nelze vyloučit (ve skutečnosti by to mělo být podporováno), aby subjekty MVNO/MVNE využívali velkoobchodní přístup k získávání zákazníků v oblasti internetu věcí (IoT), k podpoře českých inovativních společností a celoevropských služeb a aplikací. A nakonec, pokud si subjekt MVNO/MVNE přeje využívat svůj velkoobchodní přístup k poskytování tradičnějších služeb, včetně hlasových služeb a krátkých textových zpráv, ani toto by nemělo být zněním povinnosti/závazku velkoobchodního přístupu omezováno.
- c) Navrhované trvání smlouvy v délce minimálně 2 roky se zdá být krátké a může vytvářet nejistotu, která bude subjekty MVNO/MVNE odrazovat od nezbytných zásadních investic do platformy „Full MVNO/MVNE“, která je vhodnější, aby umožnila skutečnou konkurenci subjektů MVNO/MVNE. Doporučujeme délku trvání smlouvy prodloužit na 4 roky (s možností, aby si zájemce o velkoobchodní přístup sjednal kratší smlouvu, pokud o to má zájem, např. aby mohl flexibilněji přecházet od jednoho poskytovatele velkoobchodního přístupu k druhému). Poznámka: Někteří členové sdružení MVNO Europe měli možnost uzavřít nevýhradní smlouvy s více tuzemskými hostitelskými subjekty MNO, což výrazně zvýšilo jejich schopnost zajistit lepší technické a ekonomické podmínky velkoobchodního přístupu. Proto si dovoluujeme ČTÚ doporučit, aby doplnilo podmínku, že smlouvy o velkoobchodním přístupu nemohou být smlouvy o exkluzivitě, pokud se obě strany výslovně nedohodnou, že smlouvu o exkluzivitě hodlají uzavřít, a jejich ochota tak učinit není nezávisle ověřena ze strany ČTÚ.

- d) Povinnost rovného přístupu se zdá být orámována zejména jako „externí“ povinnost nediskriminace, tj. aby se zabránilo držiteli spektra diskriminovat třetí strany. Domníváme se, že ještě důležitější (nad rámec aspektů rozsahu, kvality a zeměpisného pokrytí velkoobchodního přístupu) je nutné formulovat výslovnou „interně-externí“ povinnost rovného přístupu, která zahrnuje to, co držitel spektra poskytuje sobě a třetím stranám.
- e) Zdá se, že ustanovení týkající se referenční nabídky a ustanovení týkající se vyjednávání ohledně smlouvy umožňují v praxi určitou prodlevu (možná v řádu měsíců) mezi spuštěním služeb držitelem spektra a umožněním zájemci o velkoobchodní přístup efektivně zahájit vlastní maloobchodní a velkoobchodní služby. Domníváme se, že tyto prodlevy by se měly eliminovat pomocí konkrétnějšího znění povinnosti velkoobchodního přístupu, a to v podstatě tak, aby bylo možné současné zahájení služeb hostitelským MNO a subjekty MVNO/MVNE (takové podmínky byly s podporou doporučení Evropská komise stanoveny na trzích pevných sítí). Jsme srozuměni s tím, že časové prodlevy / technologické prodlevy byly v minulosti v České republice i jinde faktorem, který brzdil subjekty MVNO. Takové časové prodlevy / technologické prodlevy poškodily konkurenci a zájmy koncových uživatelů. V budoucnosti je nutné se jim tudíž vyvarovat: ČTÚ může a měl by být v této oblasti aktivním regulačním úřadem.
10. Trh pro internet věcí (IoT) si zaslouží náležitou pozornost, neboť jeho aspekty (např. přenosné počítače a tablety, propojená vozidla a v budoucnosti také digitální zdravotní zařízení apod.) mají přeshraniční dimenzi, zatímco zákazník by neměl být nucen uzavírat smlouvy s různými operátory. Model virtuálního mobilního operátora se obzvláště hodí pro tento typ využití, přičemž mnoho z nich může dosahovat celoevropské nebo globální dimenze. Členové sdružení MVNO Europe (Cubic Telecom, Sierra Wireless a Transatel) v těchto tržních segmentech aktivně působí

Přístup plnohodnotného MVNO – z technického hlediska

11. Z technického hlediska se domníváme, že pro dosažení přístupu plnohodnotného MVNO musí být splněny následující podmínky, a tudíž je nutno dosáhnout nezbytné technické nezávislosti MVNO na hostitelském operátorovi/operátorech:

a) Oprávnění používat číslovací zdroje udělená státním regulačním úřadem přímo plnohodnotnému MVNO včetně: kódu IMSI mobilní sítě, skupiny čísel MSISDN, negeografických čísel, kódů signalizačního bodu, identifikačního kódu operátora/kódu přenositelnosti čísla apod.,

b) Vlastní SIM karty včetně kontroly nad všemi funkcemi SIM karet,

c) Kontrolu nad všemi prvky sítě s výjimkou rádiové přístupové sítě (RAN) a – dle vlastního uvážení plnohodnotného MVNO – s výjimkou páteřního připojení z RAN. To znamená, že plnohodnotný MVNO má svůj vlastní HLR (Home Location Register, tj. domovský registr), MSC (Mobile Switching Centre, tj. ústředna veřejné mobilní sítě), SMSC/MMSC (SMS/ MMS Switching Centre, tj. ústředny pro SMS a MMS), SGSN/GGSN (síťové uzly pro přenos mobilních dat).

d) Kontrolu nad všemi systémy OSS/BSS (systémy provozní a obchodní podpory), fakturačním systémem, systémem péče o zákazníky, schopnost obsluhovat zákazníky s předplacenými službami i tarifní zákazníka apod.

e) Veškeré hovory, SMS/MMS a datové relace jsou zasílány na zařízení plnohodnotného MVNO (tj. žádné nezůstávají „na síti“ hostitelského MNO, žádné nejsou přesměrovávány v rámci celého procesu hostitelským MNO).

f) Výhody plnohodnotného MVNO u stejných technologií RAN (např. 2G/3G/4G LTE + LTE-M/NB-IoT a 5G) a stejné pokrytí RAN jako hostitelský MNO.

Poznámka: V některých případech může chtít plnohodnotný MVNO zadat externě odpovědnost a/nebo správu určitých technických prostředků nebo technických procesů hostitelskému MNO nebo je zajistit externě jiným poskytovatelem. To je přípustné, pokud je jasné, že takto činí plnohodnotný MVNO ze své vlastní svobodné vůle, bez donucení nebo provozního či finančního tlaku ze strany hostitelského MNO a pravděpodobně na základě smlouvy, které není součástí smlouvy o velkoobchodním přístupu.

Přístup plnohodnotného MVNO – z obchodního hlediska

12. Z obchodního hlediska se domníváme, že pro dosažení přístupu plnohodnotného MVNO musí být splněny následující podmínky, a tudíž je nutno dosáhnout nezbytné obchodní nezávislosti MVNO na hostitelském operátorovi/operátorech:

- a) Plnohodnotný MVNO jednoznačně vlastní svoji zákaznickou základnu a má možnost přenést takovou zákaznickou základnu na jiného hostitelského MNO do jeho vlastní sítě, aby ji prodal apod.
- b) Žádná omezení typu poskytovaných služeb a typu zákazníků (maloobchodní a velkoobchodní), kterým se služby poskytují.
- c) Žádná omezení na stanovení maloobchodních cen vůči zákazníkům a velkoobchodních poplatků vůči třetím stranám.

- d) Žádná omezení příjmu plateb odstupného za velkoobchodní hovory / SMS.
 - e) Žádná omezení plnohodnotného MVNO, co se týče organizace vlastního mezinárodního roamingu.
 - f) Žádná omezení schopnosti sjednávat smluvní vztahy se třetími stranami (zejména bez exkluzivity; plnohodnotný MVNO musí být schopen využívat více tuzemských hostitelských MNO a partnerů pro mezinárodní roaming, pokud tak hodlá činit).
13. Na základě svých zkušeností se MVNO Europe domnívá, že v případech, kdy jsou na MNO kladeny regulační povinnosti vůči MVNO, měly by takové povinnosti zahrnovat interně-externí nediskriminační a transparentní principy týkající se nejen kvality, ale také velkoobchodních poplatků za přístup, a konkrétní preventivní opatření proti stlačování marží, aby bylo zajištěno, že MVNO budou schopni replikovat VŠECHNY maloobchodní/distribuční nabídky uváděné na trh hostitelským MNO, aniž by byli vystaveni stlačování marže.
14. Kromě toho je nutné zajistit také konkrétní ochranná opatření, co se týče inovací, konkrétně zákaz technických a komerčních omezení, jak je uvedeno výše, a záruky, že bude MVNO moci využít stejné technologie RAN (např. 2G/3G/4G LTE + LTE-M/NB-IoT a 5G) a stejné pokrytí RAN jako hostitelský MNO, a to současně s hostitelským MNO. To je důležité, protože známe případy, kdy např. bylo operátorům nabízeno 4G několik let poté, co jej hostitelský MNO poskytoval svým vlastním maloobchodním zákazníkům. Časové prodlevy, co se týče přístupu MVNO k 5G sítím, již byly oznámeny: například na světovém kongresu MVNOs World Congress v květnu 2019 v Amsterdamu oznámil MNO spuštění své maloobchodní sítě 5G. Na otázku ohledně přístupu MVNO bylo zodpovězeno, že to nastane pravděpodobně během nadcházejících 12 až 18 měsíců.

IV. Postoj k testu tří kritérií a nařízení o významné tržní síle

15. Prvky uvedené v této reakci sdružení MVNO Europe nijak nemění náš postoj k hospodářské regulaci (viz naše reakce na konzultaci s ČTÚ ze dne 8. dubna 2019).
16. Připomínky Evropská komise k oznámení předběžných zjištění ohledně testu tří kritérií ve vztahu k velkoobchodnímu trhu mobilních služeb pro nás bylo zklamáním. A to zejména z těchto důvodů: (i) s Evropskou komisí nesouhlasíme, když uvádí, že (hypoteticky) by subjekty MVNO mohly být faktorem kritéria 1 (značné a nikoli dočasné překážky vstupu), (ii) s Evropskou komisí nesouhlasíme, když MVNO/značky ve vlastnictví MNO považuje za skutečné konkurenty pro účely kritéria 2 (konkurence za překážkami vstupu), (iii) jsme zklamáni tím, že Evropská komise „nadhodnocuje“ podíl MVNO na trhu a současně ignoruje marginální roli,

kteřou aktuálně hrají skutečně nezávislé subjekty MVNO, natož subjekty Full MVNO/MVNE, na trhu v České republice, a (iv) vidíme, že český trh se obecně vyznačuje vysokými maloobchodními cenami, přičemž zařazení zemí jako Norsko, Island a Lichtenštejnsko do referenční hodnoty Evropské komise jednoduše slouží ke zvýšení průměru. Evropská komise také nezohlednila zprávu DESI 2018, která jednoznačně ukázala, že Česká republika patří mezi členské státy EU s nejvyššími cenami a nejnižšími přiděly dat při konkrétním cenovém rozpětí.

17. Chválíme tiskovou zprávu ČTÚ ze dne 24. července 2019³ a následné zprávy a citace v českém tisku, které naznačují, že ČTÚ hodlá pokračovat v jednoznačném prokázání, že je zapotřebí regulačního opatření.
18. Souhlasíme, že za účelem oživení konkurence v České republice je zapotřebí regulačních opatření, a to včetně opatření, která by umožnila subjektům Full MVNO/MVNE stát se skutečnými konkurenty včetně jejich schopnosti jít do přímé konkurence vůči subjektům MVO, a to u tradičních i inovativních a nových služeb, šitých na míru potřebám koncových uživatelů (a v příslušných případech sloužit na velkoobchodních trzích). To v budoucnu zahrnuje internet věcí (IoT) a příležitosti na poli 5G. Subjekty MVNO/MVNE mohou a skutečně vylepší trh pro koncové uživatele a přispějí k celkové konkurenceschopnosti české ekonomiky v Evropě a v globálním měřítku.
19. Sdružení MVNO Europe proto ČTÚ vehementně podporuje v tom, aby pokračoval, současně s podmínkami nabídkového řízení týkajícího se spekter, aby zajistil konkurenční prostředí na českém trhu s elektronickými komunikacemi, a to prostřednictvím regulačního opatření tam, kde je vhodné pro posílení (aktuálně slabé) konkurence a pro ochranu a podporu zájmů koncových uživatelů (v obchodních vztazích mezi obchodními společnostmi a koncovými zákazníky (B2C) i vztazích mezi obchodními společnostmi (B2B) – a to včetně veřejného sektoru).

³ <https://www.ctu.cz/tiskova-zprava-zprava-ze-zasedani-rady-ceskeho-telekomunikacniho-uradu-ve-30-tydnu-2019>

V. Kontaktní údaje MVNO Europe

Budete-li potřebovat jakékoliv vysvětlení nebo bližší informace, co se týče zde uvedených stanovisek MVNO Europe a informací, obraťte se prosím na níže uvedenou osobu:

Mr. Quentin Philippart de Foy, Secretariat of MVNO Europe

Tel.: +32 2 789 66 23 – quentin@mvnoeurope.eu | www.mvnoeurope.eu

38 rue de la Loi, 1000 Brussels – 5th floor